

Warszawa, 8 stycznia 2021 r.

DRUK 303

Szanowna Pani Senator Maria Koc
Przewodnicząca Komisji Gospodarki Narodowej i Innowacyjności
Senat Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Przewodnicząca,

w związku ze skierowaniem *Ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw* (DRUK 303) do rozpatrzenia przez Komisję Gospodarki Narodowej i Innowacyjności w dniu 11 stycznia 2021 r., zwracam się z uprzejmą prośbą o zapoznanie się z treścią i przekazanie do wiadomości Członków Komisji Gospodarki Narodowej i Innowacyjności załączonych:

- 1) Apelu o zniesienie restrykcji na rynku kredytowym i niezwłoczne wprowadzenie mechanizmów pomocowych dla przedsiębiorstw finansowych,
- 2) Propozycji działań pomocowych dla branży instytucji pożyczkowych poprzez zmiany w podatku dochodowym od osób prawnych.

Ponadto wyjaśniam, iż w/w Apel zawiera jedną poprawkę merytoryczną (dot. Art. 1 zm. 28 i 32), której przyjęcie skutkować będzie włączeniem do legalnego obrotu finansowego ok. 300.000 konsumentów, pozbawionych obecnie legalnego i bezpiecznego finansowania.

Z kolei w/w Propozycja zawiera szereg poprawek merytorycznych, będących odpowiedzią na zawarty w uzasadnieniu Ustawy postulat Projektodawcy, aby wprowadzić ułatwienia podatkowe dla przedsiębiorców z branży pożyczkowej, która w 2019 r. wykazała gigantyczną stratę w wysokości 160 mln zł, a przez restrykcyjną regulację cenową – mającą być wydłużoną na kolejnych 12 miesięcy – staje w obliczu upadłości i masowych zwolnień.

Tu warto podkreślić, że w Sejmie w/w poprawki były przedmiotem obrad Komisji Finansów Publicznych i mimo, że na Sali Plenarnej uzyskały poparcie ponad 200 posłów, nie zostały jednak niestety finalnie przyjęte w uchwalonej przez Sejm Ustawie.

Łączę wyrazy szacunku,

Paweł Grabowski
Pełnomocnik Zarządu PZIP

Apel o zniesienie restrykcji na rynku kredytowym i niezwłoczne wprowadzenie mechanizmów pomocowych dla przedsiębiorstw finansowych

Niniejszy apel dotyczy Druku 303, tj. *Ustawy z dnia 17 grudnia 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw*, a **szczególnie** przepisu wydłużającego obowiązywanie restrykcyjnej regulacji cenowej dotyczącej kredytów konsumenckich, tj. **art. 1, zmiana 28 i 32**.

W obecnie obowiązującym stanie prawnym, nadzwyczajne obniżenie dopuszczalnych kosztów pozaodsetkowych kredytu konsumenckiego wygasa z dniem 8 marca 2021 r. W opiniowanej Ustawie proponuje się natomiast wydłużenie tego okresu do 31 grudnia 2021 r.

Polski Związek Instytucji Pożyczkowych, z uwagi na krytyczną sytuację przedsiębiorców rynku pożyczkowego i pośrednictwa finansowego, apeluje o zaniechanie tej regulacji oraz wdrożenie mechanizmów pomocowych dla branży, która będąc pozbawioną wsparcia z „Tarczy Finansowej”, walczy o przetrwanie.

Uprzejmie prosimy o przyjęcie i uwzględnienie stanowiska PZIP – związku pracodawców. Związek zrzesza większość przedsiębiorców na rynku internetowych pożyczek w Polsce, udzielających rocznie ponad 2 mld zł pożyczek przez Internet oraz liczną reprezentację przedsiębiorców niefinansowych budujących infrastrukturę rynku pożyczkowego. Naszymi członkami są firmy, które stosują i promują najwyższe standardy biznesowe i etyczne, którym zależy na budowie zaufania. Wyróżnikiem firm zrzeszonych w Związku jest stawianie klienta w centrum swojej działalności, poprzez świadczenie profesjonalnych, wygodnych i dostępnych usług.

Ze względu na potrzebę ochrony reprezentowanych przedsiębiorców, ich pracowników i przy uwzględnieniu interesu konsumentów postulujemy przyjęcie następującej poprawki:

W ustawie z dnia 17 grudnia 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw:

- 1) skreśla się art. 1 pkt 28 i art. 1 pkt 32 lit. b).

Uzasadnienie

Pomimo tego, że instytucje pożyczkowe samodzielnie i z własnej inicjatywy wdrożyły mechanizmy ochronne dla konsumentów w związku z pandemią, ustawodawca w marcu 2020 roku wprowadził przepisy zmniejszające średnio o 60 proc. dopuszczalną cenę kredytu konsumenckiego w Polsce. Projektodawcy deklarowali wówczas, że jest to wywołane sytuacją nadzwyczajną, w której przewidywano wzrost bezrobocia i pogorszenie sytuacji gospodarstw domowych, a regulacja będzie obowiązywać tymczasowo.

Instytucje pożyczkowe, które przetrwały pierwszą regulację, musiały z dnia na dzień ograniczyć akcję kredytową, dokonać restrukturyzacji i ponieść koszty zabezpieczenia zdrowia pracowników i klientów. Po wprowadzeniu regulacji spadek sprzedaży przekroczył 60 proc. Według szacunków ok. 300 tys. konsumentów zostało z dnia na dzień wykluczonych z rynku finansowego.

Stan ten nie powinien być przedłużany. Jego trwanie aż do końca 2021 r. zmusi właścicieli większości przedsiębiorstw tego rodzaju, do podjęcia decyzji likwidacyjnych i kolejnych zwolnień grupowych. Takie procesy w wielu przypadkach toczą się już od marca 2020 r., a obecnie procedowane przedłożenie rządowe drastycznie zwiększy ich liczbę.

Zasadności przedłużania tego stanu przeczy nawet uzasadnienie przedmiotowego projektu ustawy (druk sejmowy nr 828), w którym stwierdza się, że „(...) okres I fali, jak i lockdown nie uderzył tak mocno w finanse Polaków i gospodarstw domowych, jak to prognozowano na początku wybuchu pandemii.” Tymczasem argumentem przemawiającym za wprowadzeniem tak restrykcyjnych rozwiązań była właśnie troska o finanse Polaków i gospodarstw domowych. Skoro zatem zagrożenie, przed którym miały chronić omawiane przepisy nie spełniło się, to nie jest zasadne utrzymywanie ograniczeń.

Zwracamy przy tym uwagę na następujące fakty:

- Instytucje pożyczkowe jako jedyna grupa przedsiębiorców, nie uzyskała dostępu do narzędzi osłonowych w ramach Tarczy Finansowej. Równocześnie instytucje pożyczkowe, jak większość przedsiębiorców w Polsce, poniosły duże nakłady związane z dostosowaniem swojej działalności do warunków pandemii (m.in. przeniesienie pracowników na pracę zdalną).
- Poprzez nadmiarową regulację rynek pożyczkowy zanotuje stratę trzeci rok z rzędu. W 2019 r. strata sektora wyniosła 160,6 mln zł, w 2020 r., ze względu na regulację i skutki COVID, prognozowana strata pogłębi się. W przypadku przyjęcia przedmiotowej ustawy bez postulowanej poprawki, strata sektora w 2021 r. będzie nieunikniona. Sektor finansowy notujący trzy lata strat z rzędu nie jest w stanie utrzymać działalności.
- Zmniejszony wskaźnik przyznawalności pożyczek sprawił, że ok. 300 tys. dotychczasowych klientów utraciło możliwość uzyskania finansowania z legalnego źródła.
- Rozkwit szarej strefy pożyczkowej, której monitoring wymyka się instytucjom państwa jest faktem. Opieranie się na raportach statystycznych dla oceny czegoś co statystycznie nie jest raportowane, to poważny błąd, który odnajdujemy w uzasadnieniu projektu ustawy (druk sejmowy nr 828). Aktywność lombardów i ofert cywilnych prywatnych pożyczek jest wyraźnie widoczna na portalach ogłoszeniowych – tygodniowo pojawia się ok. 1100 tego rodzaju ogłoszeń.
- Fakt, że sytuacja gospodarstw domowych ostatecznie – co wynika z przedstawionych w uzasadnieniu danych makroekonomicznych – była lepsza od prognozowanej przed pandemią, należy raczej uznać za argument za skróceniem obowiązywania restrykcji i przywróceniem limitu kosztów pozaodsetkowych z ustawy o kredycie konsumenckim.
- W uzasadnieniu projektu ustawy (druk sejmowy 828) podnosi się, iż w okresie pandemii poziom konsumpcji był mniejszy, co skutkowało zmniejszonym popytem na dobra finansowane kredytem. Zgodnie z tym argumentem, wraz z odmrażaniem gospodarki, należy równocześnie odmrażać rynek kredytowy, dzięki czemu osiągnie się pozytywny wpływ na odbudowywanie poziomu konsumpcji.
- Z uwagi na rozpoczęty proces szczepień – prawdopodobnie już pod koniec I kw. 2021 roku gospodarka powróci na ścieżkę wzrostu. Stąd przedłużanie terminu

obowiązywania przepisów dotyczących zmniejszenia kosztów pozaodsetkowych, należy uznać za **regulację nadmiarową**.

- Podobnie jak w przypadku innych branż, **regulacje ograniczające działalność gospodarczą, powinny być zdejmowane natychmiast po ujawnieniu przesłanek za tym**, zatem w kontekście argumentów, użytych przez Projektodawcę w uzasadnieniu projektu ustawy (druk sejmowy nr 828), należy uznać, że wydłużenie okresu obowiązywania obniżonego, restrykcyjnego limitu kosztów pozaodsetkowych, jest bezzasadne.
- Profesjonalne instytucje pożyczkowe ponoszą szereg kosztów, których nie pokrywają przychody z udzielanych obecnie pożyczek. Są to koszty pożyczek niezwróconych i koszty operacyjne, jak np. opłaty za informacje gospodarczą, niezbędną do badania zdolności kredytowej, utrzymanie biura, sieci sprzedaży, personelu, reklamy, usług prawnych oraz IT, a to wciąż nie wszystkie obciążenia przedsiębiorcy o tym profilu.
- Instytucje pożyczkowe finansują się ze środków własnych – co oznacza, że **kapitał pozyskują od inwestorów**, ponosząc przy tym koszty, np. emisji obligacji. Oprocentowanie płacone przez firmy pożyczkowe za udostępnione im środki waha się od 12% do 16%.
- Dodatkowo największe instytucje pożyczkowe są płatnikiem specjalnego podatku - tzw. „bankowego” oraz składek na działanie Biura Rzecznika Finansowego, są ponadto obarczone rygorami AML i obowiązkiem rejestracji w KNF. Niekorzystne przepisy podatkowe, ponadprzeciętne ryzyko kredytowe, wysoki koszt pozyskania kapitału, który następnie jest pożyczany konsumentom, znaczące koszty prowadzenia działalności gospodarczej oraz liczne sektorowe regulacje powodują, że **koszty prowadzenia działalności gospodarczej powinny być równoważone odpowiednim limitem kosztów pozaodsetkowych**, który z jednej strony będzie chronił konsumentów przed zjawiskiem lichwy, z drugiej natomiast będzie chronił konsumentów przed wykluczeniem finansowym i szarą strefą, gdzie lichwa wręcz kwitnie.
- Obecnie obowiązujące „tymczasowe” limity są ustalone poniżej granicy opłacalności dla legalnych pożyczkodawców, co jest korzystne wyłącznie dla lichwiarzy działających w szarej strefie.
- Instytucje pożyczkowe jako profesjonalne podmioty rynku finansowego, w związku z trudną sytuacją na rynkach kapitałowych oraz rosnącą niepewnością co do przyszłości, już wcześniej znajdowały się pod znaczącą presją. Dalsze ograniczanie ich działalności,

odetnie konsumentów od finansowania, co obecnie będzie miało szczególnie dotkliwe skutki społeczne. Brak możliwości uzyskania legalnego finansowania może dotyczyć nawet 3-4 mln osób, w większości posiadających dostateczną zdolność kredytową, lecz nieregularne dochody, pozyskiwane chociażby z umów cywilnoprawnych. Ta grupa przede wszystkim narażona jest na skutki zawieszenia działalności przedsiębiorstw z powodu kwarantanny. Dalsze odcinanie ich od finansowania nie jest działaniem korzystnym ani pożądanym w obecnej sytuacji.

Niezrozumiałe jest, dlaczego **bez konsultacji publicznych**, zaproponowano przedłużenie trwania przepisów tymczasowych, radykalnie obniżających dostęp do finansowania dla ludności. Byłoby to bardziej zrozumiałe, gdyby koszty związane z pożyczkami były wcześniej na nadmiernie wysokim poziomie. Tymczasem wszystkie dane, w tym publicznie dostępne w sprawozdaniach finansowych, wskazują, że **przedsiębiorstwa pożyczkowe nie osiągnęły nadmiernego zysku, nieadekwatnego do zasad uczciwego obrotu**. Wręcz przeciwnie, rentowność sektora w 2018 r. to tylko 3,2%, natomiast w 2019 r. sektor pożyczkowy odnotował stratę w wysokości ponad 160 mln zł.

Arbitralne przedłużenie drastycznego obniżenia dopuszczalnych kosztów pozaodsetkowych, w obliczu rekordowo niskich stóp procentowych, jest działaniem zmierzającym do przekreślenia ekonomicznego sensu prowadzenia działalności pożyczkowej. Jeżeli taka jest intencja regulatora, to skutki będą nieodwracalne, nawet po ustąpieniu kryzysu powodowanego epidemią. Instytucje pożyczkowe zostaną postawione w stan upadłości, około 30 tys. osób, mieszkających w większości poza dużymi miastami stanie w obliczu utraty pracy, większość infrastruktury rynku zostanie zlikwidowana, a jej przywrócenie na obecnym poziomie nie będzie możliwe przez lata. Regulacyjne osłabienie tej części sektora fintech nie pozostanie bez wpływu na negatywne postrzeganie polskiego rynku przez inwestorów zagranicznych, zwłaszcza w kontekście procesów globalizacyjnych, które w pewnych aspektach zaczynają wypełniać luki popytowe na rynku kredytowym za pomocą usług oferowanych przez zagraniczne podmioty niezobowiązane do literalnego stosowania przepisów krajowych.

Na rynku kredytowym likwidacja podaży nie powoduje likwidacji popytu. Obniżenie limitu, co wykazało doświadczenie z tego roku, potwierdziło tezę, że **kredyt konsumencki stał się mniej dostępny**. Nie ulega wątpliwości, że wyeliminowanie z rynku części kredytodawców z jednoczesnym radykalnym ograniczeniem dostępu do finansowania dla obywateli, stanowi dogodny warunki dla rozwoju szarej strefy i nieregulowanych ustawą o kredycie konsumenckim lombardów. W tych obszarach **konsumenci są pozbawieni jakiegokolwiek ochrony**. Mając to na uwadze, prosimy o uwzględnienie postulatów PZIP.

Propozycja działań pomocowych dla branży instytucji pożyczkowych poprzez zmiany w podatku dochodowym od osób prawnych

Polski Związek Instytucji Pożyczkowych z uznaniem przyjął wyrażoną w uzasadnieniu Rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 828) intencję wprowadzenia działań osłonowych dla branży pożyczkowej¹, szczególnie w zakresie przyznania możliwości zaliczania kosztów pożyczek straconych w koszty działalności gospodarczej.

W związku z tym proponujemy uzupełnienie powyższej propozycji o kompleksową reformę ram podatkowych dla instytucji pożyczkowych, w celu zrównania ich w prawach i obowiązkach z pozostałymi uczestnikami rynku kredytowego oraz racjonalizację obciążeń fiskalnych dla tego typu działalności profesjonalnej. Poniższe propozycje zmian zawierają przepisy przesuwające moment rozpoznania przychodu odsetkowego od udzielonej pożyczki poprzez stosowanie metody kasowej oraz uprawniające do rozpoznawania strat na sprzedaży wierzytelności do funduszu sekurytyzacyjnego wobec instytucji pożyczkowych, których sprawozdania są audytowane, a także uprawnienie do zaliczania w koszty uzyskania przychodu pożyczek straconych.

---

¹ „W przypadku obniżenia kosztów kredytów konsumenckich, wpływ na branżę firm pożyczkowych i banków będzie wyraźnie asymetryczny. By zredukować tę asymetrię, a jednocześnie zapewnić lepszy dostęp do kredytu dla konsumentów, należy z jednej strony w kolejnych regulacjach rozważyć **wprowadzenie mechanizmów zmniejszających dotkliwość regulacji dla firm pożyczkowych** (zwłaszcza możliwość wliczania złych długów do kosztów uzyskania przychodu).

Źródło: Uzasadnienie do sejmowego druku nr 828, str. 36.

Ze względu na potrzebę ochrony reprezentowanych przedsiębiorców postulujemy przyjęcie następujących poprawek:

W ustawie z dnia 17 grudnia 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw:

1) po art. 1 dodać art. 1a, 1b, 1c oraz 1d w brzmieniu:

„Art. 1a. W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2020 r. poz. 1426, 1428, 1565, 2123) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 14 w ust. 3 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) kwot naliczonych, lecz nieotrzymanych odsetek od należności oraz innych przychodów o charakterze odsetkowym, w tym również od udzielonych pożyczek (kredytów);”;

2) w art. 23 w ust. 1 pkt 32 otrzymuje brzmienie:

„32) naliczonych, lecz niezapłaconych albo umorzonych odsetek od zobowiązań oraz innych kosztów finansowania dłużnego, w tym również od pożyczek (kredytów);”.

Art. 1b. W ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz.U. z 2020 r. poz. 1406, 1492, 1565) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 12 w ust. 4 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) kwot naliczonych, lecz nieotrzymanych odsetek od należności oraz innych przychodów o charakterze odsetkowym, w tym również od udzielonych pożyczek (kredytów);”;

2) w art. 12 ust. 9a otrzymuje brzmienie:

„9a. Przepisy ust. 4 pkt 15 lit. c stosuje się odpowiednio do spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, a także do instytucji finansowych w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, pod warunkiem, że sporządzane przez te instytucje finansowe

sprawozdania finansowe za rok poprzedzający rok podatkowy oraz za rok podatkowy będą badane przez firmy audytorskie.”;

3) w art. 15 po ust. 1ha dodaje się ust. 1haa w brzmieniu:

„1haa. Przepisy ust. 1h pkt 2-4 oraz art. 16 ust. 1 pkt 10 lit. e stosuje się odpowiednio do instytucji finansowych w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe, pod warunkiem że sporządzane przez nie sprawozdania finansowe za rok poprzedzający rok podatkowy oraz za rok podatkowy będą badane przez firmy audytorskie.”;

4) w art. 16 ust. 1 pkt 11 otrzymuje brzmienie:

„11) naliczonych, lecz niezapłaconych albo umorzonych odsetek od zobowiązań oraz innych kosztów finansowania dłużnego, w tym również od pożyczek (kredytów);”;

5) w art. 16 w ust. 1 w pkt 25 lit. b otrzymuje brzmienie:

„b) wymagalnych a nieściągalnych kredytów (pożyczek) pomniejszonych o kwotę odsetek, opłat i prowizji oraz o równowartość rezerw lub odpisów na straty kredytowe albo odpisów aktualizujących wartość należności, utworzonych na te kredyty (pożyczki), zaliczonych uprzednio do kosztów uzyskania przychodów – w przypadku gdy te kredyty (pożyczki) udzielone zostały przez jednostkę organizacyjną, której działalność podlega nadzorowi państwowego organu nadzoru nad rynkiem finansowym, uprawnioną do udzielania kredytów (pożyczek) na podstawie odrębnych ustaw regulujących zasady jej funkcjonowania lub instytucję pożyczkową w rozumieniu art. 5 pkt. 2a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim,”;

„Art. 1c. 1. Przepisy ustaw zmienianych w art. 1b. pkt 2 i 3 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się do dochodów (przychodów) uzyskanych i kosztów uzyskania przychodów poniesionych od pierwszego dnia roku podatkowego trwającego w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Do transakcji zawartych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy podatnicy mogą stosować przepisy ustawy w dotychczasowym brzmieniu.

3. Do transakcji zawartych od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy podatnicy mogą stosować przepisy ustawy w dotychczasowym brzmieniu, nie dłużej jednak niż do końca roku podatkowego trwającego w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy.”;

„Art. 1d. Przepisy ustaw zmienianych w art. 1a. i art. 1b. pkt 1, 4 i 5 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą mają zastosowanie do dochodów (przychodów) uzyskanych i kosztów uzyskania przychodów poniesionych od pierwszego dnia roku podatkowego rozpoczętego po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, chyba że podatnik zdecyduje o ich zastosowaniu począwszy od roku podatkowego poprzedzającego ten rok.”.

Uzasadnienie

W zakresie zmiany w art. 12 ust. 9a i art. 15 ust. 1haa ustawy o CIT

Przepis art. 12 ust. 9a został dodany do ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych na mocy ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (Dz.U. z 2016 r., poz. 68). Przepis ten w obecnym brzmieniu przewiduje, że przepisy szczególne odnoszące się do sekurytyzacji wierzytelności bankowych z tytułu kredytów i pożyczek mają zastosowanie także do spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych. Istotą tych przepisów, a więc art. 12 ust. 4 pkt 15 lit. c ustawy jest wyłączenie z przychodów podatkowych przychodów z tytułu zbycia na rzecz funduszu sekurytyzacyjnego lub TFI tworzącego taki fundusz wierzytelności kredytowych w ramach umowy sekurytyzacji wierzytelności – do wysokości kapitału udzielonych kredytów i pożyczek.

Ponadto, w przypadku zawarcia umowy o subpartycypację – zbywca nie jest obowiązany do rozpoznania przychodu ze zbycia na rzecz funduszu praw do strumienia pieniężnego z portfela wierzytelności w dacie zawarcia umowy, lecz jest obowiązany do jego rozpoznania w dacie wymagalności poszczególnych rat kapitałowych (stanowi o tym art. 12 ust. 4f ustawy). Następuje więc odroczenie momentu podatkowego do chwili faktycznego uzyskania spłaty od kredytobiorcy (momentu, w którym kredytobiorca powinien być ratę uregulować).

Z powyższym przepisem art. 12 ust. 4 pkt 15 lit. c ustawy ściśle związane są przepisy regulujące zasady rozpoznawania kosztów podatkowych z tytułu zbycia wierzytelności lub praw do strumienia pieniężnego z portfela wierzytelności. W przypadku banków są to przepisy art. 15 ust. 1h pkt 2-4, zaś w przypadku SKOK - art. 15 ust. 1ha – również dodany na mocy ustawy z dnia z dnia 10 czerwca 2016 r.

Istotą tych przepisów jest w przypadku umów o subpartycypację – przesunięcie momentu rozpoznania kosztu podatkowego na chwilę faktycznego przekazania środków ze spłat wierzytelności (w jakiegokolwiek formie) na rzecz funduszu sekurytyzacyjnego. W przypadku zaś umów o sekurytyzację wierzytelności – przepis ustala, że mimo braku przychodu podatkowego, zbywca jest uprawniony do rozpoznania kosztu z tytułu straty na zbyciu takich wierzytelności. Przy czym w przypadku banków dotyczy to wyłącznie wierzytelności opóźnionych o przynajmniej 12 miesięcy.

Istotą tej regulacji jest umożliwienie bankom i SKOK-om finansowanie działalności w drodze sekurytyzacji i subpartycypacji. Fakt, iż transakcje te, w zakresie w jakim dotyczą kapitału wierzytelności kredytowych, nie generują przychodu podatkowego po stronie zbywcy wynika z przyjęcia, że transakcje te dotyczą w istocie (w sensie ekonomicznym) finansowania, a więc są alternatywą dla finansowania dłużnego. Zbywca uzyskuje od funduszu sekurytyzacyjnego środki, które może przeznaczyć na dalszą akcję kredytową, fundusz uzyskuje zaś zwrot przekazanych środków w formie spłat z wierzytelności, do których przekazania zobowiązany jest zbywca. Dyskonto – obliczone od całej kwoty zbytej wierzytelności, w tym także od odsetek (których regulacja nie obejmuje) - stanowi wynagrodzenie funduszu za udzielone finansowanie.

Skutki podatkowe tych transakcji są zatem dostosowane do ich ekonomicznego charakteru. Jest to w szczególności istotne w przypadku subpartycypacji. Bowiem gdyby nie przepis szczególny, zbywca zobowiązany byłby do opodatkowania całej uzyskanej ze zbycia praw do strumienia pieniężnego kwoty, mimo iż ma ona w rzeczywistości charakter finansowania, a nie trwałego przysporzenia.

Regulacje dot. sekurytyzacji i subpartycypacji mają istotne znaczenie dla rozwoju polskiego rynku finansowego. Umożliwiają bowiem podmiotom finansowym uzyskanie tańszego finansowania i rozwijanie akcji kredytowej w oparciu o przeważnie polski kapitał, pochodzący również od drobnych inwestorów. Przy tym efekt fiskalny regulacji jest pozytywny – transakcje takie w większości nie mogłyby dojść do skutku, gdyby nie przepisy szczególne, zatem nie można mówić o jakimkolwiek ubytku po stronie fiskalnej.

Rozwój polskiego rynku finansowego wymaga przy tym rozszerzenia stosowania przepisów o sekurytyzacji i subpartycypacji także na inne niż banki i SKOKi instytucje finansowe. Uzyskując możliwość finansowania krajowego poprzez sekurytyzację i subpartycypację instytucje finansowe zmniejszą zapotrzebowanie na finansowanie dłużne, w szczególności zagraniczne,

które jest obecnie jedną z ważniejszych przyczyn ucieczki kapitału z Polski, jak również przyczynia się do erozji polskiej bazy podatkowej. Ponadto, sekurytyzacja i subpartycypacja poprzez przeniesienie ryzyka kredytowego na nabywcę stanowią alternatywę dla innych instrumentów zabezpieczenia ryzyka kredytowego. Ze względu na słabo rozwinięty rynek zabezpieczenia ryzyka w Polsce instytucje finansowe z reguły zawierają umowy dotyczące zabezpieczenia ryzyka z podmiotami zagranicznymi co jest dodatkowym źródłem wypływu kapitału za granicę. Stworzenie krajowej alternatywy dla transakcji tego typu pozostaje również w interesie fiskalnym państwa.

Można oczekiwać, że skutki podatkowe rozszerzenia regulacji na inne niż banki i SKOKi instytucje finansowe w krótkiej perspektywie nie wystąpią – bowiem transakcje tego typu praktycznie nie występują obecnie na rynku i dopiero wskutek wprowadzenia niniejszej regulacji będą mogły się rozwinąć.

Jednocześnie, w celu dodatkowego zabezpieczenia interesu Skarbu Państwa, jako warunek zastosowania regulacji przez instytucje finansowe inne niż banki i SKOKi proponuje się wprowadzić wymóg poddania sprawozdania finansowego instytucji finansowej badaniu audytora zarówno za rok, w którym dochodzi do zawarcia umowy sekurytyzacji lub subpartycypacji, jak i za rok poprzedni. Konstrukcja ta ma zastosowanie w obecnym stanie prawnym (art. 9b ust. 1 pkt 2 ustawy) i stanowi gwarancję, że transakcje te zostaną zawarte na warunkach rynkowych i zostaną poprawnie wycenione.

Ponadto, poprzez odwołanie się do odpowiedniego stosowania przepisów dot. banków, podatkowe skutki podatkowe sekurytyzacji wierzytelności będą mogły być osiągnięte wyłącznie w przypadku wierzytelności, których opóźnienie w spłacie przekroczyło 12 miesięcy.

Zmiana jest korzystna dla podatników, toteż proponuje się jej wprowadzenie w trakcie roku podatkowego. Jednocześnie, zagwarantowane zostało prawo podatników do wyboru stosowania dotychczasowych przepisów do końca aktualnego roku podatkowego, a także do transakcji zastanych.

W zakresie zmiany art. 14 ust. 3 pkt 2 i art. 23 ust. 1 pkt 32 ustawy o PIT oraz art. 12 ust. 4 pkt 2 i art. 16 ust. 1 pkt 11 ustawy o CIT

Zmiana polega na rozszerzeniu obowiązującej zasady kasowej rozliczania dla celów podatkowych odsetek także na inne przychody i koszty o charakterze odsetkowym. W aktualnym stanie prawnym pożyczki płynące z długu podzielone są na odsetki i pozostałe koszty o charakterze odsetkowym. Odsetki, dla potrzeb podatku dochodowego, stanowią przychód otrzymującego i odpowiednio – koszt wypłacającego zgodnie z zasadą kasową, tj. w momencie faktycznej zapłaty albo uregulowania w inny sposób. Natomiast pozostałe koszty kredytu, choć ekonomicznie są równoważne odsetkom, to dla celów podatkowych ujmowane są zgodnie z zasadą memoriałową. Oznacza to, że stanowią koszt dłużnika już w momencie naliczenia, niezależnie od ich faktycznej zapłaty. Analogicznie, u wierzyciela stanowią one przychód w momencie naliczenia, niezależnie od faktycznej zapłaty.

Sytuacja ta nie tylko wprowadza niespójność w systemie prawa i trudności w rozliczaniu podatku, ale przede wszystkim prowadzi do niepożądanych skutków podatkowych. Z jednej bowiem strony dochodzi do obciążenia podatkiem dochodowym wierzyciela, mimo że nie uzyskał on jeszcze żadnego przysporzenia, a z drugiej strony, dłużnikowi pozwala się na obniżenie zobowiązania podatkowego, mimo że faktycznie nie poniósł jakiegokolwiek wydatku.

Wyeliminowanie tej niespójności nie spowoduje istotnych ujemnych skutków dla wpływów Skarbu Państwa, bowiem zmiana dotyczy jedynie przesunięcia momentu podatkowego z naliczenia na zapłatę i dotyczy zarówno momentu rozpoznania przychodów u wierzycieli, jak i kosztów u dłużników.

Ponieważ zmiana może być zarówno korzystna, jak i niekorzystna dla podatników proponuje się, aby w pierwszym roku jej obowiązywania podatnikom pozostawić wybór co do jej zastosowania już w roku wejścia w życie zmiany, czy też w roku kolejnym.

W zakresie zmiany art. 16 ust. 1 pkt 25 lit. B ustawy o CIT

Zmiana polega na rozszerzeniu katalogu podmiotów uprawnionych do odpisywania w koszty podatkowe wierzytelności z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek także na instytucje pożyczkowe. Zmiana ta ma zrównać te instytucje z bankami i SKOK, które obecnie mają to prawo. Wprowadzone w 2015 r. i 2020 r. zmiany w ustawie o kredycie konsumenckim w

praktyce zrównały instytucje pożyczkowe w obowiązkach z bankami i SKOK (poza obowiązkami dot. przyjmowania depozytów, do czego instytucje pożyczkowe nie są uprawnione). Instytucje pożyczkowe zostały również obciążone kosztami wprowadzonych w związku z epidemią COVID ograniczeń w udzielaniu kredytów konsumenckich. Nie ma więc obecnie uzasadnienia dla uprzywilejowania banków i SKOK w zakresie odpisywania wierzytelności w koszty podatkowe względem instytucji pożyczkowych.

Należy podkreślić, że możliwość odpisywania w koszty wierzytelności na podstawie art. 16 ust 1 pkt 25 lit. b ustawy o CIT ograniczona jest do bardzo wąskiego zakresu wierzytelności, których nieściągalność jest udokumentowana protokołem nieściągalności sporządzonym przez komornika sądowego, postanowieniem sądu kończącym postępowanie upadłościowe dłużnika lub protokołem stwierdzającym nieopłacalność dochodzenia wierzytelności. Możliwość ta dotyczy więc jedynie nielicznych wierzytelności wobec dłużników, co do których przeprowadzono pełne postępowanie sądowe (windykacyjne lub upadłościowe) albo wierzytelności niskokwotowych. Wprowadzenie tej zmiany będzie więc miało znikome znaczenie z perspektywy dochodów budżetowych.

